

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. I. Conclusio affirmativa statuitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

quia in omnibus talis bonitas contracta invenitur, & sic talis virtus amplitudine propria potentiarum gauderet.

Ad secundam probationem nego Majorem: nam ad bonum ut sic potest actus unus specie terminari, & tamen non est dabilis habitus specie unus, respiciens bonum ut sic; aliàs talis habitus adæquaret voluntatem, possetque ad omne bonum, tam naturale, quam supernaturale terminari. Ratio autem discriminis inter habitum & actum est, quia habitus eo ipso quod aliquam rationem communem attingat formaliter, & ab illa specificetur, potest extendi ad omnia quæ sub tali ratione continentur; ac proinde si respectu boni ut sic aliquis habitus daretur, omnia sub ratione illa contenta ab eo attingi posset; quæ ratio non habet locum in actu: & similiter si respectu bonitatis divinæ, creatæ & increatæ analogicè communis, daretur unus habitus supernaturalis, posset omnem bonitatem, tam increatam, quam creatam, secundum proprias rationes attingere; quod unus habitus, ob rationem assignatam, præstare nequit.

53. Secundò responderi potest argumento principali, data & non concessa Majori, negando Minorem: nam si daretur habitus supernaturalis infusus, per se primò respiciens bonitatem divinam, ut creatæ & increatæ analogicè communem, & ab ipsa specificatus, ille esset à charitate essentialiter distinctus, utpote habens distinctum objectum formale.

54. Objicies secundò contra secundam conclusionem: Bonitas ultimi finis est objectum formale charitatis, ut docet D. Thomas supra citatus: Sed bonitas attributorum superaddita ad essentiam divinam, & ab ea virtualiter distincta, est bonitas ultimi finis: Ergo & formale charitatis objectum. Major patet ex supra dictis: Minor probatur. Bonitas attributorum non est bonitas mediæ, nec finis intermediæ, cum utrumque dicat imperfectionem: Ergo est bonitas ultimi finis.

55. Confirmatur: Ille est finis ultimus, ad quem omnia possunt ordinari, & ipse ad nihil à se distinctum ordinari potest: At bonitas attributorum ad nihil à se distinctum ordinari potest, & omnia ad ipsam possunt ordinari: Ergo est bonitas ultimi finis.

56. Ad objectionem respondeo, concessa Majori, negando Minorem, loquendo de bonitate ultimi finis constitutive. Ad probationem, distinguo Antecedens: Bonitas attributorum non est bonitas finis, realiter intermediæ, concedo Antecedens: virtualiter intermediæ, nego Antecedens, & Consequentiam: quia ut esset formaliter bonitas ultimi finis, nec realiter nec virtualiter propter aliam bonitatem esse deberet; peculiaris autem bonitas attributorum, etsi non sit realiter propter aliud (hoc enim dicit imperfectionem) virtualiter tamen est propter naturam divinam; hoc enim nullam importat imperfectionem, sicut nulla est imperfectio, quod à natura divina virtualiter dimanet. Unde ad confirmationem distinguo Majorem: Ille est finis ultimus, ad quem omnia possunt ordinari, & ipse ad nihil à se distinctum ordinatur, si nec formaliter, nec virtualiter ad aliud ordinetur, concedo Majorem: si ordinetur virtualiter, licet non formaliter, nego Majorem: & sub eadem distinctione Minoris, nego Consequentiam.

57. Objicies tertio: Deus est objectum formale & motivum charitatis, ut summè perfectus;

Sed non est summè perfectus secundum naturam solam, sed prout ex omnibus attributis, omnique divina perfectione integratur: Ergo ut sic est objectum formale & motivum charitatis.

Respondeo distinguendo Majorem: Deus est objectum formale & motivum charitatis, ut summè perfectus, perfectione omnis lineæ formaliter, nego Majorem: perfectione primæ lineæ, formaliter, & perfectione omnis lineæ virtualiter, seu radicaliter, concedo Majorem. Similiter distinguo Minorem: Sed Deus non est summè perfectus secundum naturam solam, perfectione omnis lineæ formaliter, concedo Minorem: perfectione primæ lineæ formaliter, & perfectione omnis lineæ virtualiter, seu radicaliter, nego Minorem, & Consequentiam. Solutio patet ex supra dictis.

Objicies ultimò: Si divinæ relationes, & attributa, non pertinerent ad objectum formale & primarium charitatis, spectarent solum ad ejus objectum materiale, & secundarium: Sed hoc dici nequit; aliàs non magis moverent ad dilectionem Dei, quam creaturæ: Ergo nec illud.

Respondeo negando sequelam Majoris: sicut enim in Tractatu de visione beatifica diximus, relationes, & attributa, non esse propriè objecta secundaria divina intellectionis, nec proinde visionis beatificæ, sed modos objecti formalis, & primarii, illud intimè & transcendentaliter in se claudentes: ita in præsentī dicimus, illa non esse objecta secundaria & materialia charitatis, sed modos, complementa, & affectiones, seu proprietates objecti formalis, & primarii, ab eo impræscindibiles, illudque transcendentaliter in se includere; subindeque magis intra propriam lineam ad dilectionem Dei movere, quam creaturas, quæ sunt objecta purè materialia & secundaria charitatis.

ARTICULVS IV.

Utrum charitas sit virtus unius speciei atomæ?

Patet ex dictis articulo præcedenti, charitatem, ut versatur circa Deum, non posse specie multiplicari, cum solam bonitatem divinæ naturæ, quæ nedum formaliter, sed etiam virtualiter una est, ut objectum formale respiciat. Quia tamen illa non solum Deum, sed etiam proximum diligit, restat adhuc gravis difficultas, an specie multiplicetur, vel eadem specie charitas sit quæ amatur Deus, & quæ diligitur proximus? Pro cujus resolutione, sit

S. I.

Conclusio affirmativa statuitur.

Dico breviter, charitatem, ut se extendit ad Deum, & ad proximum, esse virtutem unius speciei atomæ. Ita communiter docent Theologi cum S. Thoma infra quæst. 25. art. 1. contra Gabrielem in 3. dist. 27. quæst. 1. art. 1. notabili 7. ubi asserit charitatem Theologicam non esse specie unam, sed specie multiplicari, & aliam specie charitatem esse quæ amatur Deus, & quæ diligitur proximus.

Probatur primò conclusio ex SS. Patribus, præsertim ex Augustino & Gregorio, qui aperte docent nostram sententiam. Ille enim in libris de

civitate Dei hæc scribit: *Ex una igitur eademque charitate Deum, proximumque diligimus, sed Deum propter Deum, nos autem, & proximum propter Deum.* Iste verò 7. Moral. cap. 10. loquens de amore Dei & proximi, sic ait: *Sunt duo isti amores due quadam partes, sed unum totum est ex utrisque compositum; duo annuli, sed catena una; due actiones, sed una virtus; duo opera, sed una charitas; duo apud Deum merita, sed unum sine alio inveniri impossibile est.*

63. Probatur secundo ratione, quam insinuat S. Thomas in 3. dist. 27. quæst. 2. art. 4. & ad Annibaldum ibidem art. 2. *In omni genere motus primus motor est unus: sed in genere virtutum, primus motor est charitas, quia movet omnes alias ad suum finem: ergo charitas est una virtus.*

64. Probatur tertio ratione fundamentali, quam idem S. Doctor tradit ibidem, & infra quæst. 25. art. 1. Unitas specifica habitus sumitur ex unitate sui objecti formalis: At licet charitas ad plura diligenda extendatur, omnia tamen attingit sub una ratione formali objectiva: Ergo est una specie atomæ virtus. Major patet: Minor probatur. Objectum formale charitatis est bonitas increata, & divina per essentiam, Deum in ratione ultimi finis constituens, ratione cuius diligit Deum propter se, & proximum propter Deum, ut patet ex dictis articulo præcedenti: At bonitas increata & divina per essentiam, Deum in ratione ultimi finis constituens, est una & indivisibilis: Ergo objectum formale charitatis, ratione cuius ad plura diligenda extenditur, unicum & indivisibile est.

65. Confirmatur exemplo quod ibidem S. Thomas adducit: Eadem est specie visio quæ videtur lumen, & quæ videtur color, quia color non videtur nisi ratione lucis, quæ est objectum motivum potentie visivæ: Atqui similiter proximus non diligitur per charitatem, nisi ratione bonitatis increatæ & divinæ per essentiam, quæ in ipso tanquam in effectu & imagine Dei relucet, & quæ, ut art. præcedenti ostendimus, est objectum formale & motivum charitatis: Ergo illa est virtus unius speciei atomæ.

66. Confirmatur ampliùs: Licet fides plura credibilia attingat, & spes ad plura speranda se extendat, quia tamen omnia attinguntur sub eadem ratione formali sub qua, nimirum veracitate Dei, & ejus omnipotentia ut auxiliante, illæ virtutes specie non multiplicantur: Atqui similiter charitas, etsi ad plura diligenda se extendat, omnia tamen sub una ratione formali bonitatis divinæ & increatæ attingit: Ergo est una specie atomæ virtus.

§. II.

Solvuntur objectiones.

67. **O**bjicies primò: Si charitas quæ amatur Deus, & quæ diligitur proximus, sit virtus unius speciei atomæ, maxime quia Deus, ejusque bonitas increata, est ratio diligendi proximum: Sed hæc ratio non valet: Ergo ruit præcipuum fundamentum nostræ sententiæ. Major patet ex supra dictis, Minor probatur primò: nam colimus & honoramus Sanctos propter Deum, & tamen non est eadem virtus quæ colimus & honoramus Deum, & quæ colimus & honoramus Sanctos; illa enim latría est, hæc dulia, quas diversas virtutes esse docet D. Thomas infra qu. 103. art. 3. in arg. *sed contra*: Ergo licet proximus diligatur propter Deum, seu quamvis Deus sit ratio diligendi pro-

Tom. IV.

A ximum, non erit tamen eadem virtus quæ diligitur Deus, & quæ diligitur proximus. Secundo probatur eadem Minor: Sicut proximum amamus propter Deum, ita conclusiones cognoscimus propter principia; & sicut ratio amandi proximum est Deus, ita ratio cognoscendi conclusiones sunt principia; & tamen non est idem habitus intellectualis quo cognoscimus conclusiones & principia, hæc enim cognoscimus per habitum intelligentiæ, illas verò per habitum scientiæ: Ergo idem quod priùs.

B Respondeo concessâ Majori, negando Minorem. Ad cujus primam probationem, concessô Antecedente, nego consequentiam, & paritatem: licet enim Sancti colantur propter Deum, non tamen tanquam propter rationem formalem specificantem virtutem quæ colitur Deus, sed tanquam propter finem extrinsecum illius; cum Deus non sit formale objectum, sed solum finis religionis & latriæ, quæ colitur, sed formale illius objectum sit æqualitas, saltem proportionalis, quæ ponitur in cultu Dei. Proximus verò diligitur propter Deum, tanquam propter rationem formalem specificantem virtutem quæ diligitur Deus, nempe charitatem, cum hujus objectum formale sit Deus, seu bonitas increata & divina per essentiam; non secus ac lumen est objectum formale visus: unde sicut eadem specie est visio quæ videtur lumen, & quæ videtur color propter lumen; ita eadem specie est dilectio, quæ ex charitate diligitur Deus, & quæ diligitur proximus propter Deum, ut supra dicebamus.

C Hæc solutio non multum differt ab ea quam adducit S. Thomas infra quæst. 25. art. 1. ad 2. ubi ait: *Amor respicit bonum in communi: sed honor respicit proprium bonum honorati; deferitur enim alicui in testimonium propriæ virtutis. Et ideo amor non diversificatur specie propter diversam quantitatem bonitatis diversorum, dummodo referantur ad aliquod unum bonum commune: sed honor diversificatur secundum propria bona singulorum. Unde eodem amore charitatis diligimus omnes proximos, in quantum referuntur ad unum bonum commune, quod est Deus: sed diversos honores diversis deferimus, secundum propriam virtutem singulorum: & similiter Deo singularem honorem latría exhibemus, propter ejus singularem virtutem.*

D Dices: Objectum charitatis non est bonitas divina, ut communis analogicè divinæ per essentiam, & divinæ per participationem, sed bonitas divina increata, ut est propria Dei, & divina per essentiam, sicut articulo præcedenti docuimus: Atqui etiam objectum religionis est excellentia increata, quatenus est Dei propria: Ergo nulla est disparitas à D. Thoma constituta inter amorem & honorem, quoad hoc quod est, proprium bonum, & bonum in communi respicere.

E Respondeo primò, plures ex Theologis dicere, objectum formale religionis non esse Deum, aut divinam excellentiam, sed æqualitatem, saltem proportionalem, quæ ponitur in cultu Dei; ut in prima solutione innuimus. Sed hoc dato, respondeo secundo, distinguendo Majorem: Objectum specificativum charitatis, concedo Majorem: Objectum charitatis extensivum, nego Majorem; & datâ Minori, nego Consequentiam: nam juxta hanc sententiam, religionis objectum, non solum primarium, & specificativum, sed etiam adæquatum, & extensivum, est excellentia divina, quatenus est propria Dei: etsi autem

X x ij